

למחנך, למורה, למדריך,

ההתיישבות היהודית בארץ ישראל נתקלה, מימיה הראשונים, בהתנכלות קשה מצד תושביה הערבים של הארץ. בתחילה התבטאה התנכלות זאת בגניבות, במעשי שוד וברעיית עדדי הצאן והבקר בשדות המושבות היהודיות. תופעות אלו הצמיחו את הטיפוס של השומר היהודי הרוכב על סוסו, משוטט בשדות, בפרדסים ובכרמים ומגן בגופו על הרכוש והנפש. דמויות כמו אברהם שפירא, השומר האגדי של פתח-תקווה, העלו את קרנו של האיכר - השומר היהודי, בעיני הערבים והיהודים כאחד. הכול הבינו כי היהודים באו ארצה "לעובדה ולשמירה" (בראשית ב', ט"ז).

עם התרחבות ההתיישבות היהודית, לבשה התנכלות השכנים הערבים אופי של מאבק לאומי, נגד עצם ההתיישבות היהודית בארץ. הורגש הצורך החיוני בארגון השמירה וההגנה על היישובים היהודים. הוקם "השומר", שנשא כבר כמידה מסוימת, אופי של יחידה צבאית.

המתיישבים עצמם חייבים היו במשך הזמן, נוסף על עבודתם במשק החקלאי, לעסוק גם בשמירה ובהגנה. הם קיימו הלכה למעשה את הכתוב: "באחת ידם עושה במלאכה והאחת מחזקת את השלח" (נחמיה ד', י"א). בתקופות של התנפלויות מאורגנות ותכופות נאלצו אף לנחוג כבימי "שיבת ציון" הקדומה: "והיו לנו הלילה משמר והיום מלאכה" (שם, שם, ט"ז).

צה"ל - צבא ההגנה לישראל - שואב את ערכיו ועקרונותיו הלאומיים והמוסריים, מהשורשים הציוניים של ראשוני ההתיישבות והשמירה.

ראוי לבני הנוער ללומדם, להוקירם ולנהוג על-פיהם.

בברכה
אברהם עודד כהן
מנהל מינהל חברה ונוער

כתיבה והפקה: הצוות הדידקטי - מרכז ישראל גלילי. אסנת שירן, גיל גרטל, נעם אבן
מאמר רקע: אלימ (מיל) ד"ר מאיר פעיל
צוות היגוי: נח שלו, אריה מאור, משה רוזנפלד (צייקו)
עיצוב, עריכה וביצוע גראפיים, איורים ממוחשבים: ציפי בירק ביונסקי

כל הזכויות שמורות למרכז ישראל גלילי, 1997.
סמינר אפעל, רמת אפעל 52960, טל: 03-5354592, 03-5344284, פקס: 03-5350252
